

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/9/2024
Identifikačné číslo spisu:	6123264549
Dátum vydania rozhodnutia:	22.08.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6123264549.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: Union zdravotná poisťovňa, a.s., so sídlom Karadžičova 10, 814 53 Bratislava, IČO: 36 284 831, zast. JUDr. Ľudmila Jurčová, advokát, Hodžovo námestie 2A, 811 06 Bratislava-mestská časť Staré mesto, proti žalovanému: Mgr. Z. U., narodený X. U. XXXX, bytom U. H. XXX/X, XXX XX C., o zaplatenie 544,08 eura s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 69Cb/7/2024, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

P r í s l u š n ý m súdom na prejednanie a rozhodnutie sporu je Mestský súd Bratislava IV.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica listom zo dňa 11. januára 2024 postúpil spor Mestskému súdu Bratislava III, ako súdu kauzálnu príslušnému na konanie v zmysle § 40 v spojení s § 22 písm. a) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Svoju nepríslušnosť v spore Okresný súd Banská Bystrica odôvodnil tým, že z obsahu žaloby a jej príloh vyplýva, že ide o obchodnoprávny spor a z označenia žalovaného, ako aj z informácií dostupných z verejne dostupných registrov má súd preukázané, že adresa sídla žalovaného je U. H. XXX/X, C. - K. Z.. Pri určovaní kauzálnej príslušnosti konkrétneho súdu je smerodajná miestna príslušnosť v zmysle § 13 a § 15 ods. 1 CSP, ktorá sa vzťahuje na žalovaného. Uvedené závery potvrdzuje aj judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (8Ndc/7/2018, 9Ndc/12/2020, 3Ndob/3/2021, 5Ndc/15/2021). Podľa Okresného súdu Banská Bystrica je na základe vyššie uvedených skutočností zrejmé, že kauzálnu miestnu príslušnosť súdom je Mestský súd Bratislava III.

3. S postúpením sporu nesúhlasil Mestský súd Bratislava III a predložil vec spoločne nadriadenému súdu podľa § 43 ods. 2 CSP. Poukázal, že zákon pre Mestský súd Bratislava III neupravuje miestnu príslušnosť, ale výlučne kauzálnu príslušnosť pre určité, konkrétne definované typy sporov, v ustanovení § 22 písm. a) CSP pre obchodnoprávne spory, v ustanovení § 23 písm. a) CSP pre zmenkové spory, v ustanovení § 26 písm. a) CSP pre spory z nekalosúťažného konania a

autorskoprávne spory, v ustanovení § 27 CSP pre spory z hospodárskej súťaže, v ustanovení § 28 CSP pre spory týkajúce sa rozhodcovského konania a v ustanovení § 29 CSP pre spory z burzových obchodov. V predmetnej veci sa nejedná o žiadny z týchto sporov. Pre založenie kauzálnej príslušnosti Mestského súdu Bratislava III podľa § 22 písm. a) CSP je nevyhnutné, aby bola naplnená kvalitatívna stránka pojmu obchodnoprávny spor. O obchodnoprávny spor môže ísť len vtedy, ak ide o spor podľa druhej časti Obchodného zákonníka, prípadne o spor zo záväzkového vzťahu, ktorý možno podľa ustanovení § 261 a § 262 Obchodného zákonníka považovať za obchodný záväzkový vzťah (podľa tretej časti Obchodného zákonníka). Mestský súd Bratislava III poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. ObdoV/23/2003, podľa ktorého, ak hmotnoprávny, prípadne procesný predpis výslovne neustanovuje, že tú-ktorú vec treba považovať za obchodnú, potom v zásade platí, že takáto vec obchodnou vecou ani nie je. V predmetom spore sa žalobca domáha voči žalovanému zaplataenia dlžného poistného v zmysle § 19 a nasl. zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III, vzhľadom na predloženie nesúhlasu Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica v zmysle § 43 ods. 2 CSP tento nesúhlas prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením veci je dôvodný.

5. Zákon č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“) upravuje zdravotné poistenie, právne vzťahy vznikajúce na základe zdravotného poistenia a prerozdeľovanie poistného na verejné zdravotné poistenie.

6. Podľa § 11 zákona o zdravotnom poistení a o zmene zákona o poisťovníctve sú uvedení platiteľa povinní platiť poistné na zdravotné poistenie.

7. Podľa § 17a ods. 1 zákona o zdravotnom poistení zdravotná poisťovňa môže dlžné poistné vyplývajúce z neodvedeného preddavku na poistné, na nedoplatku z ročného zúčtovania poistného a na úrokoch z omeškania voči platiteľovi poistného výkazom nedoplatkov.

8. Podľa § 19 ods. 8 zákona o zdravotnom poistení, ak je výsledkom ročného zúčtovania poistného preplatok, zdravotná poisťovňa zašle v lehote podľa odseku 2 písomné oznámenie o výsledku ročného zúčtovania poistného platiteľom poistného, ktorými sú zamestnávateľ, zamestnanec, ktorému sa doručuje výsledok ročného zúčtovania, samostatne zárobkovo činná osoba alebo platiteľ poistného podľa § 11 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení.

9. Podľa § 19 ods. 9 zákona o zdravotnom poistení, ak je výsledkom ročného zúčtovania poistného nedoplatok, zdravotná poisťovňa vydá výkaz nedoplatkov a zašle ho v lehote podľa odseku 2 platiteľom poistného, ktorými sú zamestnávateľ, zamestnanec, ktorému sa doručuje výsledok ročného zúčtovania, samostatne zárobkovo činná osoba alebo platiteľ poistného podľa § 11 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení.

10. Podľa § 19 ods. 19 zákona o zdravotnom poistení zdravotná poisťovňa z vlastného podnetu môže zrušiť oznámenie o výsledku ročného zúčtovania poistného vydané podľa odseku 8 alebo odseku 17 alebo výkaz nedoplatkov podľa odseku 9, ak dodatočne zistí z údajov vykázaných podľa § 20 alebo oznámených podľa § 29b skutočnosti podstatné pre zmenu výsledku ročného zúčtovania poistného. O zrušení oznámenia o výsledku ročného zúčtovania poistného písomne upovedomí poistenca alebo platiteľa poistného; v upovedomení uvedie dôvod zrušenia oznámenia o výsledku ročného zúčtovania poistného. O zrušení výkazu nedoplatkov upovedomí poistenca alebo platiteľa poistného podľa § 17a ods. 8.

11. Podľa § 19 ods. 20 zákona o zdravotnom poistení zdravotná poisťovňa vydá nové oznámenie o výsledku ročného zúčtovania poistného podľa odseku 8 alebo nový výkaz nedoplatkov podľa odseku 9,

ak podľa odseku 19 zdravotná poisťovňa zistí nový výsledok ročného zúčtovania poistného. Nové oznámenie o výsledku ročného zúčtovania poistného podľa odseku 8 alebo nový výkaz nedoplatkov podľa odseku 9 musí obsahovať upovedomenie podľa odseku 19.

12. Podľa § 451 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“), kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

13. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

14. Podľa § 13 CSP na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

15. Podľa § 14 CSP všeobecným súdom fyzickej osoby je súd, v ktorého obvode má fyzická osoba adresu trvalého pobytu.

16. Podľa § 12 ods. 2 CSP, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie v prvej inštancii je pre obvod Mestského súdu Bratislava IV miestne príslušný Mestský súd Bratislava IV.

17. Podľa § 22 CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,
- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

18. Podľa § 36 ods. 1 a 2 CSP konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

19. Podľa § 40 CSP súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania.

20. Podľa § 43 ods. 2 a 3 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú sudy viazané. Právne účinky spojené s podaním žaloby alebo iného podania zostávajú pri postúpení sporu zachované.

21. Podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka tretia časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dôkladným preskúmaním spisu zistil, že žalobca sa návrhom na vydanie platobného rozkazu podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov domáhal zaviazat' žalovaného na zaplatenie peňažnej sumy z titulu bezdôvodného obohatenia. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca vyplatil žalovanému preplatok na zdravotnom poistení vo výške 544,08 eura na podklade

vydaného Oznámenia o výsledku ročného zúčtovania č. 2010028730 zo dňa 9. septembra 2020 (ďalej len „oznámenie“) podľa § 19 zákona o zdravotnom poistení. Oznámenie bolo podľa § 19 ods. 19, ods. 20 zákona o zdravotnom poistení zrušené Výkazom nedoplatkov č. 2190001507 zo dňa 9. februára 2021 (ďalej len „výkaz nedoplatkov“) v spojení s Výzvou na vrátenie neoprávnene uhradeného preplatku z ročného zúčtovania poistného za rok 2019 zo dňa 9. februára 2021 (ďalej len „výzva“).

23. Verejnoprávny charakter verejného zdravotného poistenia vyplýva priamo z § 2 ods. 2 zákona o zdravotnom poistení, preto aj všetky právne vzťahy, ktoré vznikajú na jeho základe, vrátane z toho plynúcich práv a povinností ich subjektov, sú verejnoprávnymi vzťahmi. Zdravotná poisťovňa na základe zákonného zmocnenia vykonáva pri poskytovaní verejného zdravotného poistenia správu vecí verejných. Nedoplatok alebo preplatok na zdravotnom poistení predstavuje verejnoprávnu pohľadávku poistenca alebo zdravotnej poisťovne. Pri vymáhaní nedoplatkov na poistnom a poplatku z omeškania za jeho nezaplatenie zdravotná poisťovňa nie je s platiteľom poistného v súkromnoprávnom (obchodnom, alebo občianskoprávnom) vzťahu (obdobne R 8/2005). Je preto nepochybné, že vzťah žalobcu a žalovaného bol až do zrušenia oznámenia verejnoprávnym vzťahom medzi zdravotnou poisťovňou a jej poistencom.

24. Právny záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol z právneho dôvodu, ktorý odpadol, pričom išlo o verejnoprávny vzťah zdravotnej poisťovne a poistenca týkajúci sa zabezpečenia zdravotnej starostlivosti fyzickej osoby v súlade s čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky vyhlásenej pod č. 460/1992 Zb. Obchodnoprávny záväzkový vzťah môže vzniknúť výlučne na základe pohľadávky alebo dlhu súkromnoprávneho charakteru, preto je vylúčené, aby bol pôvodný záväzok z verejného práva obchodnoprávnym záväzkom.

25. Žalovaný síce bol pri vzniku vzťahu so žalobcom v právnom postavení samostatne zárobkovo činné osoby (podnikateľa), avšak záväzok vydať bezdôvodné obohatenie v tomto prípade nie je záväzkom, ktorý by súvisel s podnikateľskou činnosťou žalovaného. Nesplnenie zákonných podmienok na podradenie tohto záväzkového vzťahu pod právne normy obchodného práva znamená, že je nutné tento záväzkový vzťah podradiť pod všeobecné právne normy Občianskeho zákonníka. Kauzálna príslušnosť podľa § 22 CSP sa v tomto prípade neuplatní.

26. S prihliadnutím na uvedené najvyšší súd sumarizuje, že spor medzi žalobcom a žalovaným má právny základ vo verejnoprávnom vzťahu založenom oznámením podľa zákona o zdravotnom poistení, ktorý zanikol v celom svojom rozsahu zrušením oznámenia. Tento vzťah nemôže byť obchodným záväzkovým vzťahom podľa tretej časti Obchodného zákonníka vzhľadom na verejnoprávny charakter právneho dôvodu, ktorý odpadol a právny status žalovaného, ktorý síce vystupoval v právnom vzťahu ako podnikateľ, avšak nekonal v rámci svojej podnikateľskej činnosti.

27. Najvyšší súd v závere dopĺňa, že príslušným súdom na rozhodnutie je vzhľadom na pobyt žalovaného Mestský súd Bratislava IV príslušný konať v občianskoprávných sporoch.

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.